



MERILA ZA VPIS V REGISTER NESNOVNE KULTURNE DEDIŠČINE

V letu 2008 je Republika Slovenija ratificirala Unescovo Konvencijo o varovanju nesnovne kulturne dediščine (2003) in jo kot živo kulturno dediščino leta 2008 vključila v Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). Maja 2016 je bil v Uradnem listu RS (št. 32/16, 21. 5. 2016) objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1D), ki je uvedel spremembo termina *živa kulturna dediščina* v *nesnovna kulturna dediščina*.

Po ZVKD-1 nesnovna kulturna dediščina pomeni nesnovne dobrine, kot so prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine, in z njimi povezane premičnine in kulturni prostori (kjer se ta dediščina predstavlja ali izraža), ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prenašajo iz roda v rod in jih nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino.

Nesnovna kulturna dediščina je po *Pravilniku o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah* (2010) razdeljena na:

- (a) ustno izročilo in ljudsko slovstvo,
- (b) uprizoritve in predstavitve,
- (c) šege in navade,
- (d) znanja o naravi in okolju,
- (e) gospodarska znanja in veščine.

Merila

Pri presoji pobud za vpis v *Register nesnovne kulturne dediščine* se upoštevajo: Unescova Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine (2003), Zakon o varstvu kulturne dediščine (2008), Pravilnik o registru kulturne dediščine (2009), Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (2010) in Merila za vpis v Register nesnovne kulturne dediščine.

- 1) Sodi v eno od zvrsti nesnovne kulturne dediščine kot jih definirata Unescova Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine (2003) in Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah.
- 2) Je pomemben del življenja na območju Republike Slovenije, njenih regij in lokalnih skupnosti.
- 3) Predstavlja pomemben vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo.
- 4) Predstavlja izrazit dosežek ustvarjalnosti ali dragoceno prispeva h kulturni raznolikosti.

- 5) Je v skladu z etičnimi načeli.
- 6) Dediščina je s strani prebivalcev prepoznana kot skupna dediščina, trajno pomembna za lokalno skupnost ali regijo.
- 7) Dediščina je s strani stroke prepoznana, dokumentirana ali preučena ter utemeljena kot pomembna sestavina kulture, ki izpričuje življenjski slog lokalnega okolja, lahko tudi v povezavi z drugimi lokalnimi skupnostmi, in predstavlja povezavo med sodobnostjo in preteklostjo.
- 8) Dediščina je dalj časa prisotna v skupnosti in se trajno ali občasno izvaja praviloma najmanj 50 let. Izjeme (o katerih presoja Delovna skupina Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine) so obnovitve dediščine po prekinitvah.
- 9) Posamezni nosilci nesnovne kulturne dediščine se morajo z določeno dejavnostjo, ki je prisotna v primarnem okolju že 50 let, ukvarjati najmanj 10 let.
- 10) Nosilci obrtnega znanja pri svojem delu sledijo tradicionalnim načinom izdelave.
- 11) Nosilci dediščine skrbijo, da znanja in veščine, potrebna za njeno varovanje in ohranitev, posredujejo svojim naslednikom.
- 12) Dediščina se izvaja v primarnem času in prostoru.
- 13) Dediščina je s svojimi pojavnimi oblikami dostopna in predstavljena.
- 14) Nosilci veščin in znanj nesnovne kulturne dediščine sodelujejo s strokovnjaki pri preučevanju, dokumentiranju in predstavljanju dediščine kot tudi pri širjenju znanj o njej v raznih izobraževalnih oblikah.
- 15) Pobuda za vpis v Register nesnovne kulturne dediščine vsebuje vso potrebno dokumentacijo.

Ljubljana, junij 2021